ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.6.2024
COM(2024) 609 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Ισπανίας

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 609 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Ισπανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου[1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της

[1] ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(2) Ο κανονισμός REPowerEU[4], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν θα βοηθήσει να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Ισπανία πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(3) Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030»[5] με σκοπό την τεκμηρίωση των αποφάσεων πολιτικής και τη δημιουργία συνθηκών-πλαισίου για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Η ανακοίνωση πλαισιώνει την ανταγωνιστικότητα με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς. Μεταξύ αυτών των κινητήριων μοχλών, η πρόσβαση σε ιδιωτικά κεφάλαια, η έρευνα και η καινοτομία, η εκπαίδευση και οι δεξιότητες, καθώς και η ενιαία αγορά, αναδεικνύονται ως πρωταρχικές προτεραιότητες πολιτικής για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ώστε να αντιμετωπιστούν οι σημερινές προκλήσεις παραγωγικότητας και να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Σε συνέχεια της εν λόγω ανακοίνωσης, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 14 Φεβρουαρίου 2024, την ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα[6]. Η έκθεση αναλύει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και τις προκλήσεις της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, παρακολουθώντας τις ετήσιες εξελίξεις βάσει των εννέα κινητήριων μοχλών ανταγωνιστικότητας που καθορίστηκαν.

(4) Στις 21 Νοεμβρίου 2023, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2024[7], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 22 Μαρτίου 2024, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 21 Νοεμβρίου 2023, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2024, στην οποία η Ισπανία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2024 της Ισπανίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 12 Απριλίου 2024, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2024 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού

---

4 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 11 Μαρτίου 2024.

(5) Στις 30 Απριλίου 2024, τέθηκε σε ισχύ το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο περιλαμβάνει τον νέο κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου. Περιλαμβάνει επίσης τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, καθώς και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών[8]. Οι στόχοι του νέου πλαισίου είναι η βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους και η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη μέσω σταδιακής δημοσιονομικής εξυγίανσης, καθώς και μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Προωθεί την εθνική οικειοποίηση και επικεντρώνεται περισσότερο σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια περιλαμβάνουν τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις ενός κράτους μέλους και καλύπτουν χρονικό ορίζοντα προγραμματισμού τεσσάρων ή πέντε ετών ανάλογα με την κανονική διάρκεια της εθνικής κοινοβουλευτικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών[9] στα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια θα πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία το αργότερο έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ΑΕΠ, καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του δημόσιου ελλείμματος κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά τρία έτη κατ' ανώτατο όριο. Στις [21 Ιουνίου] 2024, η Επιτροπή, προκειμένου να στηρίξει την κατάρτιση των εν λόγω σχεδίων, θα παράσχει στα κράτη μέλη καθοδήγηση σχετικά με το περιεχόμενο των σχεδίων και τις μετέπειτα ετήσιες εκθέσεις προόδου τις οποίες θα πρέπει να υποβάλουν και, σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, θα τους διαβιβάσει τεχνική καθοδήγηση σχετικά με τις δημοσιονομικές προσαρμογές (πορείες αναφοράς και τεχνικές πληροφορίες, κατά

[8] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) και οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024 (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). «Καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

περίπτωση). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν τα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδιά τους έως τις 20 Σεπτεμβρίου 2024, εκτός εάν το κράτος μέλος και η Επιτροπή συμφωνήσουν να παρατείνουν την προθεσμία για εύλογο χρονικό διάστημα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων τους και τη διαβούλευση με ανεξάρτητα δημοσιονομικά όργανα, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς, κατά περίπτωση.

(6) Το 2024 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020, 2022 και 2023 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(7) Στις 30 Απριλίου 2021, η Ισπανία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας[10], η οποία τροποποιήθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2023 σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU[11]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι η Ισπανία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(8) Στις 19 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2024 για την Ισπανία[12]. Αξιολόγησε την πρόοδο της Ισπανίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2023 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο

---

10 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας (ST 10150/21· ST 10150/21 ADD 1· ST 10150/21 ADD 1 REV 1· ST 10150/21 ADD 1 REV 2· ST 10150/21 COR 1).

11 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 10ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021 σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας (ST 13695 2023 INIT).

12 SWD(2024) 609 final.

εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Ισπανίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(9) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για την Ισπανία και τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης των μακροοικονομικών ευπαθειών της Ισπανίας από το προσωπικό της Επιτροπής για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού δημοσιεύτηκαν τον Μάρτιο του 2024[13]. Στις 19 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ισπανία δεν αντιμετωπίζει πλέον μακροοικονομικές ανισορροπίες. Έχει πραγματοποιηθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη μείωση των ευπαθειών, οι οποίες είχαν διασυνοριακό αντίκτυπο, σε σχέση με το υψηλό ιδιωτικό και εξωτερικό χρέος, και έχει σημειωθεί μείωση του δημόσιου χρέους. Μετά τη διακοπή που προκάλεσε η πανδημία COVID-19, το χρέος του ιδιωτικού τομέα και οι δείκτες της αρνητικής καθαρής διεθνούς επενδυτικής θέσης (NIIP) επανήλθαν σε πτωτική πορεία το 2021, χάρη στην ισχυρή αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ. Αμφότερα αναμένεται να συνεχίσουν να βελτιώνονται τα επόμενα έτη, αν και πιο σταδιακά από ό,τι πρόσφατα, δεδομένου ότι η αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ αναμένεται να είναι λιγότερο υποστηρικτική. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών καταγράφει πλεόνασμα εδώ και μία δεκαετία και αυξήθηκε περαιτέρω το 2023, αντικατοπτρίζοντας τις ταχέως αυξανόμενες εξαγωγές, καθώς και τις χαμηλότερες τιμές της ενέργειας. Ο υψηλός δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ μειώνεται, λόγω της ισχυρής αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ, αλλά αναμένονται πιο συγκρατημένες βελτιώσεις φέτος και το επόμενο έτος, οι οποίες αποτυπώνουν τα ακόμη σημαντικά δημοσιονομικά ελλείμματα και τη λιγότερο υποστηρικτική αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ. Το ποσοστό ανεργίας παρουσιάζει πτωτική τάση εδώ και μία δεκαετία και προβλέπεται να συνεχίσει να μειώνεται. Ο τραπεζικός τομέας παρέμεινε ανθεκτικός εν μέσω αυστηρότερων όρων χρηματοδότησης για τους δανειολήπτες. Έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος πολιτικής για την αντιμετώπιση των ευπαθειών που έχουν εντοπιστεί, μεταξύ άλλων τα τελευταία έτη χάρη στην εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, αλλά απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες, ιδίως για τη μείωση του υψηλού δημόσιου χρέους.

(10) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[14], το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ισπανίας μειώθηκε από 4,7 % του ΑΕΠ το 2022 σε 3,6 % το 2023, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 111,6 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2022 σε 107,7 % στα τέλη του 2023. Όπως ανακοινώθηκε στις κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024[15], η Επιτροπή κάνει το πρώτο βήμα για να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος, βάσει των απολογιστικών στοιχείων για το 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις. Στις 19 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ[16]. Στην έκθεση αυτή αξιολογήθηκε η δημοσιονομική

13 SWD(2024) 80 final.

14 Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2024.

15 COM(2023) 141 final.

16 Έκθεση της Επιτροπής που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 19.6.2024 [COM(2024) 598 final].

κατάσταση της Ισπανίας, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2023 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ. Στην έκθεση συναγόταν το συμπέρασμα ότι, υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, και αφού ελήφθη υπόψη η γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής που συστάθηκε βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δεν θα προτείνει τον Ιούλιο την κίνηση διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την Ισπανία.

(11) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε[17] στην Ισπανία να λάβει μέτρα προκειμένου το 2023 να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών κάτω από τη μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος[18], λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Ταυτόχρονα, συνέστησε στην Ισπανία να βρίσκεται σε ετοιμότητα για να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Ισπανία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης. Το 2023, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[19] ήταν γενικά ουδέτερος, στο -0,2 % του ΑΕΠ. Το 2023 η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 0,3 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό και ήταν σύμφωνη με τη σύσταση του Συμβουλίου. Η συσταλτική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών οφειλόταν στο μειωμένο κόστος των (στοχευμένων και μη στοχευμένων) μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση των αυξήσεων των τιμών της ενέργειας (κατά 0,6 % του ΑΕΠ). Οι κύριοι παράγοντες αύξησης των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων στο σκέλος των εσόδων) ήταν οι κοινωνικές παροχές εκτός αυτών σε είδος, που οφείλονται στην αναπροσαρμογή των συντάξεων, και η ενδιάμεση κατανάλωση, που οφείλεται στις δαπάνες για την άμυνα. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 1,3 % του ΑΕΠ το

---

17 Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Ισπανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Ισπανίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 77).

18 Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Ισπανίας το 2023 εκτιμάται σε 7,2 % σε ονομαστικούς όρους, με βάση τον 10ετή μέσο πραγματικό ρυθμό δυνητικής ανάπτυξης και τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ για το 2023.

19 Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων (και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με την κρίση της νόσου COVID-19) και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης. Ένα αρνητικό (θετικό) πρόσημο του δείκτη υποδηλώνει επεκτατική (συσταλτική) δημοσιονομική πολιτική.

2023. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις ανήλθαν στο 2,3 % του ΑΕΠ το 2023, ποσοστό που συνιστά ετήσια αύξηση κατά 0,1 εκατοστιαίες μονάδες. Η Ισπανία χρηματοδότησε πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ. Χρηματοδότησε δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η ψηφιακή εργαλειοθήκη, τα έργα PERTE[20] για ηλεκτρικά και συνδεδεμένα οχήματα, οι νέοι χώροι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και οι επενδύσεις στον τομέα του πράσινου υδρογόνου, οι οποίες χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ.

(12) Η επικαιροποίηση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβολών που απέστειλε η Ισπανία στην Επιτροπή στις 30 Απριλίου μπορεί να συνοψιστεί ως εξής. Σύμφωνα με το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,0 % το 2024 και κατά 1,9 % το 2025, ενώ ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί σε 3,5 % το 2024 και 2,8 % το 2025. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 3,0 % του ΑΕΠ το 2024 και 2,5 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σε 105,5 % έως τα τέλη του 2024 και 104,1 % έως τα τέλη του 2025. Οι προβολές που υπέβαλε η Ισπανία δεν περιλαμβάνουν δημοσιονομικές προβολές πέραν του 2025.

(13) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,1 % το 2024 και κατά 1,9 % το 2025, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 3,1 % το 2024 και 2,3 % το 2025.

(14) Στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής προβλέπεται δημόσιο έλλειμμα ύψους 3,0 % του ΑΕΠ το 2024, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σε 105,5 % έως τα τέλη του 2024. Η μείωση του ελλείμματος το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων για τον μετριασμό των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της τελευταίας ενεργειακής κρίσης. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός προβλέπεται να είναι ουδέτερος κατά 0,0 % του ΑΕΠ το 2024.

(15) Δαπάνες ύψους 1,3 % του ΑΕΠ θα χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2024, έναντι 0,7 % του ΑΕΠ το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα καταστήσουν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και το χρέος της γενικής κυβέρνησης της Ισπανίας. Δαπάνες ύψους 1,0 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με δάνεια από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2024, έναντι 0,0 % του ΑΕΠ το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

(16) Στις 14 Ιουλίου 2023, το Συμβούλιο συνέστησε[21] στην Ισπανία να διασφαλίσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, ιδίως περιορίζοντας την ονομαστική αύξηση των καθαρών

[20] Proyectos estratégicos para la recuperación y transformación económica (Στρατηγικά έργα για την οικονομική ανάκαμψη και τον μετασχηματισμό).

[21] Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Ισπανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Ισπανίας (ΕΕ C 312 της 1.9.2023, σ. 77).

εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών[22] το 2024 σε ποσοστό που να μην υπερβαίνει το 2,6 %. Κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών τους για το 2023 και την κατάρτιση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων τους για το 2024, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λάβουν υπόψη ότι η Επιτροπή θα πρότεινε στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος βάσει των απολογιστικών στοιχείων για το 2023. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, οι καθαρές εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτογενείς δαπάνες της Ισπανίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 3,8 % το 2024[23], ποσοστό που είναι υψηλότερο από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Η εν λόγω υπέρβαση του συνιστώμενου μέγιστου ρυθμού αύξησης των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών αντιστοιχεί σε 0,5 % του ΑΕΠ το 2024. Αυτό ενδέχεται να μη συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(17) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ισπανία να λάβει μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας τα οποία είναι σε ισχύ και να χρησιμοποιήσει τα σχετικά κονδύλια που θα εξοικονομηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Το Συμβούλιο διευκρίνισε περαιτέρω ότι, εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων μέτρων στήριξης ή τη συνέχισή τους, η Ισπανία θα πρέπει να διασφαλίσει ότι τα εν λόγω μέτρα στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος[24] των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας εκτιμάται σε 0,9 % του ΑΕΠ το 2023 και προβλέπεται να ανέλθει σε 0,2 % το 2024 και σε -0,1 % το 2025. Μεταξύ άλλων, η μείωση του ΦΠΑ στο αέριο, ο ειδικός φόρος επί της ηλεκτρικής ενέργειας, οι επιδοτήσεις των δημόσιων μεταφορών και η αποζημίωση των παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας για την κάλυψη του κόστους και την αποφυγή ελλείμματος θεωρείται ότι θα παραμείνουν σε ισχύ για μέρος του 2024. Εάν τα σχετικά κονδύλια που θα εξοικονομηθούν χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, όπως συνέστησε το Συμβούλιο, οι προβολές αυτές θα συνεπάγονται δημοσιονομική προσαρμογή ύψους 0,7 % του ΑΕΠ το 2024, έναντι συσταλτικής συμβολής των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών[25] στον δημοσιονομικό προσανατολισμό ύψους 0,3 % του ΑΕΠ κατά το εν λόγω έτος. Τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας προβλέπεται να καταργηθούν σταδιακά

---

22 Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες εκτός i) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, ii) των δαπανών για τόκους, iii) των δαπανών για την κυκλική ανεργία και iv) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

23 Λαμβάνονται υπόψη τα έκτακτα μέτρα ύψους 0,2 % του ΑΕΠ το 2024 σχετικά με δικαστικές αποφάσεις δυνάμει των οποίων η κυβέρνηση πρέπει να επιστρέψει σε πολίτες και εταιρείες το υπερβάλλον ποσό των φόρων εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών που εισπράχθηκαν στο παρελθόν.

24 Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων και των δαπανών και, κατά περίπτωση, χωρίς τα έσοδα από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας.

25 Για τη μέτρηση της συμβολής αυτής χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών της γενικής κυβέρνησης, χωρίς i) τις πρόσθετες δημοσιονομικές επιπτώσεις των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, ii) τις έκτακτες δαπάνες, iii) τις δαπάνες για την κυκλική ανεργία και iv) τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, σε σχέση με τον μεσοπρόθεσμο (10ετή) μέσο ρυθμό αύξησης του δυνητικού ονομαστικού ΑΕΠ, εκφραζόμενη ως ποσοστό του ονομαστικού ΑΕΠ.

το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ωστόσο, τα σχετικά κονδύλια που θα εξοικονομηθούν δεν προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν πλήρως για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Αυτό ενδέχεται να μη συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(18) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Ισπανία να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις προβλέπεται να αυξηθούν στο 2,4 % του ΑΕΠ το 2024 από 2,3 % του ΑΕΠ το 2023. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Αντίστοιχα, οι δημόσιες δαπάνες που χρηματοδοτούνται με έσοδα από ταμεία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, αναμένεται να αυξηθούν στο 1,6 % του ΑΕΠ το 2024 (από 1,3 % του ΑΕΠ το 2023).

(19) Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων και με παραδοχή αμετάβλητης πολιτικής, οι εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 2,8 % του ΑΕΠ το 2025, με αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 4,0 % το 2025. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 104,8 % έως τα τέλη του 2025.

(20) Στο πλαίσιο των νέων κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, η Ισπανία θα πρέπει να αναπτύξει μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο για τη μείωση του ελλείμματος και του δημόσιου χρέους. Το σχέδιο αυτό θα μπορούσε να συνδυάζει την έγκριση μέτρων στο σκέλος των εσόδων και των δαπανών με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την προώθηση πιο ισχυρής και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης. Η Ισπανία είναι χώρα με υψηλά επίπεδα χρέους και με αποκεντρωμένη δομή διακυβέρνησης. Στο οικείο εθνικό δημοσιονομικό πλαίσιο, η κεντρική κυβέρνηση θέτει στόχους για τις περιφέρειες όσον αφορά το διαρθρωτικό ισοζύγιο και τον δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ, καθώς και σε σχέση με τον μέγιστο ρυθμό αύξησης των ονομαστικών δαπανών (κανόνας για τις δαπάνες). Προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους νέους κανόνες οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, ενδέχεται να χρειαστεί να επικαιροποιηθεί το εθνικό δημοσιονομικό πλαίσιο. Οι δημογραφικές εξελίξεις αναμένεται να οδηγήσουν σε σημαντική αύξηση των δημόσιων δαπανών που σχετίζονται με την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τη μακροχρόνια φροντίδα και τις συντάξεις. Όσον αφορά τις συντάξεις, τα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα κενά δημοσιονομικής βιωσιμότητας μπορούν να αντιμετωπιστούν με την πλήρη εφαρμογή της «ρήτρας κλεισίματος» που εισήχθη με τη μεταρρύθμιση του 2023. Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να αποτελούν κεντρικό στοιχείο της στρατηγικής δημοσιονομικής εξυγίανσης. Στο πλαίσιο αυτό, οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με βάση τις συστάσεις εμπειρογνωμόνων που παρασχέθηκαν εν τω μεταξύ, έχουν ως στόχο: i) να καταστήσουν το φορολογικό σύστημα πιο αποτελεσματικό και σύγχρονο και να το προσαρμόσουν στις νέες τάσεις· ii) να στηρίξουν την πράσινη μετάβαση· και iii) να αυξήσουν τα έσοδα και να προωθήσουν τη δικαιοσύνη. Επίσης, η Ισπανία θα έχει περιθώριο να εισπράττει περισσότερα φορολογικά έσοδα που σχετίζονται με το περιβάλλον (1,5 % του ΑΕΠ το 2022 έναντι 2,0 % για το σύνολο της ΕΕ), μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Η δράση για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα

μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει την αύξηση των φόρων κατανάλωσης, προστατεύοντας παράλληλα τα ευάλωτα άτομα με στοχευμένα αντισταθμιστικά μέτρα· αυτό θα ενισχύσει επίσης την ικανότητα των κοινωνικών μεταβιβάσεων να μειώσουν την ανισότητα και τη φτώχεια, οι οποίες παραμένουν σε υψηλά επίπεδα και επηρεάζουν ιδιαίτερα τα παιδιά. Η εφαρμογή των συστάσεων από την ισπανική ανεξάρτητη δημοσιονομική αρχή (AIReF) παραμένει καίριας σημασίας για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποδοτικότητας των κρατικών δαπανών, οι οποίες μπορούν επίσης να επωφεληθούν από τη φιλόδοξη εφαρμογή του πλαισίου επανεξέτασης των δαπανών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τη βελτίωση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας και την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά την πρόσβαση και την ποιότητα, καθώς και των σημαντικών επενδυτικών αναγκών στην πρωτοβάθμια περίθαλψη.

(21) Επίσης, με βάση τα μέτρα του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, πρόσθετες προσπάθειες θα μπορούσαν να αυξήσουν περαιτέρω την οικονομική ανθεκτικότητα και να στηρίξουν τη δυνητική ανάπτυξη, συμβάλλοντας στη στήριξη της υιοθέτησης μιας πιο σταδιακής δημοσιονομικής πορείας. Αυτό περιλαμβάνει τον τομέα της κανονιστικής επιβάρυνσης και του επιχειρηματικού κλίματος· ειδικότερα, τη μεταρρύθμιση των εξαρτώμενων από το μέγεθος ρυθμίσεων στους τομείς της εργασίας, του ελέγχου και της φορολογίας, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας στην κατανομή κεφαλαίων και εργατικού δυναμικού, τη στήριξη των επενδύσεων και τη συμβολή στην αύξηση της παραγωγικότητας. Η αντιμετώπιση των υφιστάμενων ελλείψεων όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης θα μειώσει επίσης τις οικονομικές στρεβλώσεις. Η εκδίκαση αστικών και εμπορικών υποθέσεων εξακολουθεί να είναι χρονοβόρα και η παρατεταμένη μη ανανέωση του Δικαστικού Συμβουλίου προκαλεί εμπόδια στον διορισμό ανώτατων δικαστών. Υπάρχει επίσης περιθώριο για περαιτέρω στήριξη της καινοτομίας. Η αύξηση των επενδύσεων στην Ε&Α και η ενίσχυση των δεσμών με το επιστημονικό οικοσύστημα μπορούν να τονώσουν την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων. Η ένταση Ε&Α στην Ισπανία που ανήλθε στο 1,4 % του ΑΕΠ το 2022 παρέμεινε στάσιμη σε σύγκριση με το 2021 και παραμένει πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (2,2 %), κυρίως λόγω του χάσματος στις ιδιωτικές δαπάνες (0,8 % του ΑΕΠ, σημαντικά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ που ανέρχεται σε 1,5 %). Παρά τα μέτρα του αναθεωρημένου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των εγκριθέντων προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, φαίνεται ότι απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη στήριξη των ιδιωτικών δαπανών για την Ε&Α και της μεταφοράς γνώσεων μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων ερευνητικών φορέων. Τα ειδικά μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τα εξής: i) συμβολή στο να καταστούν οι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί περισσότερο επαγγελματικοί και να βασίζονται στις επιδόσεις· και ii) βελτίωση του συντονισμού του συστήματος επιστήμης, τεχνολογίας και καινοτομίας κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών έρευνας και καινοτομίας σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης.

(22) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να προχωρήσει ταχέως η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου, συμπεριλαμβανομένου

του κεφαλαίου για το REPowerEU, για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Ισπανίας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου έως τον Αύγουστο του 2026 είναι αναγκαίο η Ισπανία να συνεχίσει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και να επιταχύνει τις επενδύσεις αντιμετωπίζοντας τις καθυστερήσεις που προκύπτουν, διασφαλίζοντας παράλληλα ισχυρή διοικητική ικανότητα. Το μέγεθος και η πολυπλοκότητα του σχεδίου απαιτούν ειδικές δράσεις για να διασφαλιστεί ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις μπορούν να ολοκληρωθούν πλήρως εντός των προθεσμιών. Το ίδιο ισχύει και για τις προκλήσεις που συνδέονται με την ικανότητα απορρόφησης. Οι επενδύσεις συγκεντρώνονται σε μεγάλο βαθμό προς το τέλος της περιόδου υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Υπάρχει επίσης περιθώριο ενίσχυσης του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιπέδων της διοίκησης, ενώ οι εξορθολογισμένες διαδικασίες θα επιταχύνουν την απορρόφηση των κονδυλίων από τους τελικούς δικαιούχους. Τα στοιχεία αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την αντιμετώπιση των προκλήσεων οι οποίες σχετίζονται με την απορρόφηση του σημαντικού ποσού των κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης μέσω χρηματοδοτικών μέσων τα οποία καθορίζονται στο τροποποιημένο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

(23) Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής, σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, η Ισπανία οφείλει να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα έως τον Μάρτιο του 2025, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2024, καθώς και το οικείο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα. Η επανεξέταση αυτή αποτελεί τη βάση για την οριστική κατανομή της ενωσιακής χρηματοδότησης που περιλαμβάνει κάθε πρόγραμμα. Η Ισπανία έχει σημειώσει πρόοδο ως προς την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ παραμένει κάτω από το 75 % του μέσου όρου της ΕΕ σε οκτώ ισπανικές περιφέρειες. Η επιτάχυνση της εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής και η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας σε όλα τα επίπεδα είναι ζωτικής σημασίας. Οι προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν στα προγράμματα εξακολουθούν να είναι συναφείς. Πέρα από τα μέτρα για τη διοικητική ικανότητα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να υπάρξει ταχεία υλοποίηση επενδύσεων στην επιχειρηματική καινοτομία και στις ικανότητες Ε&Α, ιδίως στους κλάδους που προσδιορίζονται από περιφερειακές στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης. Οι επενδύσεις στην πράσινη μετάβαση, σύμφωνα με το εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα, ιδίως εκείνες που αφορούν τη διαχείριση των υδάτων, την κυκλική οικονομία, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, παραμένουν καίριας σημασίας, ιδίως στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο, όπως οι Κανάριες Νήσοι και οι παράκτιες περιοχές στην ανατολική και νότια Ισπανία. Οι επενδύσεις που καθιστούν πιο ελκυστικές και ανταγωνιστικές τις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν δημογραφική συρρίκνωση είναι καθοριστικής σημασίας για τη σύγκλιση. Επιπλέον, εξακολουθούν να είναι αναγκαίες η προώθηση της (επαν)ένταξης των μακροχρόνια ανέργων και των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας, η ενίσχυση

του επαγγελματικού προσανατολισμού, η αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων και η εφαρμογή της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά. Τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν επίσης στη στήριξη της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, σύμφωνα με την ανάλυση δεύτερου σταδίου που πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση τα χαρακτηριστικά του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης[26]. Η Ισπανία θα μπορούσε επίσης να αξιοποιήσει την πρωτοβουλία για την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη με σκοπό τη στήριξη του μετασχηματισμού της βιομηχανίας, ιδίως επενδύοντας στην ανάπτυξη και την παραγωγή στρατηγικών τεχνολογιών και των αντίστοιχων αξιακών αλυσίδων τους, ειδικότερα στους τομείς της καινοτομίας υπερπροηγμένης τεχνολογίας, της καθαρής ενέργειας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων, της γεωργίας και των βιοτεχνολογιών που σχετίζονται με την υγεία.

(24) Πέρα από τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, η Ισπανία αντιμετωπίζει πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με τη σημαντική και αυξανόμενη λειψυδρία και καταπόνηση των υδάτινων πόρων. Όπως διαπιστώθηκε το 2023 και το 2024, η συχνότητα των καταστάσεων έκτακτης ξηρασίας σε ορισμένες περιφέρειες αυξάνεται και δεν περιορίζεται πλέον στους θερινούς μήνες. Η πρόβλεψη και η διαχείριση των δυσμενών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, όπως οι πλημμύρες, η διάβρωση των ακτών και του εδάφους, η απερήμωση, οι ξηρασίες, τα κύματα καύσωνα και οι δασικές πυρκαγιές, εξακολουθούν να αποτελούν βασική πρόκληση στην Ισπανία, η οποία είναι μία από τις χώρες που έχουν πληγεί περισσότερο στην ΕΕ. Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αυξήσει τη συχνότητα και τη σοβαρότητα της ξηρασίας και των πλημμυρών, επηρεάζοντας αρνητικά τους ανθρώπους, τη βιοποικιλότητα, τα δημόσια οικονομικά και την ανταγωνιστικότητα. Παρότι το τροποποιημένο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ περιλαμβάνουν μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης του τομέα των υδάτων στην Ισπανία, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες, ιδίως όσον αφορά τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων. Περαιτέρω επενδύσεις σε υποδομές θα συμβάλουν στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, μεταξύ άλλων στον γεωργικό τομέα, ο οποίος είναι ο κύριος καταναλωτής ύδατος, σύμφωνα με το στρατηγικό σχέδιο της Ισπανίας για την ΚΓΠ[27]. Τα μέτρα που έχουν τη δυνατότητα κλιμάκωσης περιλαμβάνουν επενδύσεις στη συλλογή και την επεξεργασία λυμάτων, την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, τη μείωση των διαρροών στα δίκτυα και τη γενική ύδρευση, την αύξηση της χρήσης ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή καλλιεργειών, τη βελτίωση της παρακολούθησης και την προώθηση λύσεων που βασίζονται στη φύση, την πρόληψη των πλημμυρών και την αποκατάσταση των ποταμών. Επιπλέον, οι μηχανισμοί για καλύτερο συντονισμό μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή, θα βοηθήσουν τα υφιστάμενα μέτρα να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

(25) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2024 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Όσον αφορά την Ισπανία, οι συστάσεις 1, 2 και 3 συμβάλλουν

[26] SWD(2024) 132 final.
[27] C(2022) 6017 final.

στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης και της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ισπανία να λάβει μέτρα το 2024 και το 2025 προκειμένου:

1. Να υποβάλει εγκαίρως το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του μεταρρυθμισμένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, να περιορίσει την αύξηση των καθαρών δαπανών[28] το 2025 σε ρυθμό που να συνάδει με τη θέση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και με τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Να διασφαλίσει τη δημοσιονομική βιωσιμότητα, μεταξύ άλλων με: i) την επανεξέταση και την απλούστευση του φορολογικού συστήματος για τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης, της συνοχής και της πράσινης μετάβασης· και ii) τη βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της ισότητας των δημόσιων δαπανών.

2. Να ενισχύσει τη διοικητική ικανότητα διαχείρισης των κονδυλίων της ΕΕ, να επιταχύνει τις επενδύσεις και να διατηρήσει τη δυναμική υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων. Να αντιμετωπίσει τις καθυστερήσεις που προκύπτουν, ώστε να καταστεί δυνατή η αδιάλειπτη, ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, διασφαλίζοντας την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων έως τον Αύγουστο του 2026. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης, να εξακολουθήσει να επικεντρώνεται στις συμφωνηθείσες προτεραιότητες, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις δυνατότητες που παρέχει η πρωτοβουλία για την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

3. Να βελτιώσει τη διαχείριση των υδάτων για την καλύτερη αντιμετώπιση της προσαρμογής στις σημερινές και μελλοντικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να διασφαλίσει μακροπρόθεσμη οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανθεκτικότητα, με τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης και διοίκησης και την κλιμάκωση των υφιστάμενων λύσεων για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων στη γεωργία, την αποδοτική χρήση των υδάτων και τις επενδύσεις σε υποδομές, καθώς και με τη στήριξη της ανάπτυξης λύσεων που βασίζονται στη φύση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

[28] Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, ως «καθαρές δαπάνες» νοούνται οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση των δαπανών για τόκους, των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.